

Q. 1 (A) Name and mark the following in the outline map of Mumbai (5)

- a) Polluted river in Mumbai
- b) Manori Creek
- c) Bandra-worli sea link
- d) A religious place of Christianity
- e) Powai Lake

(B) Name and mark the following in the outline map of Konkan (5)

- a) Religious place in Ratnagiri District
- b) River in Thane District
- c) Bhor Ghat
- d) MIDC in Ratnagiri District
- e) Hill station in Raigad District

(C) Fill in the Blanks (5)

- a) _____ is the fastest mode of transportation.
- b) Site-seeing of natural beauty is known as _____ tourism.
- c) E-waste includes _____ type of materials.
- d) _____ environmental problem cause serious damage to Taj Mahal.
- e) In 1984 opposition to nuclear power plant began at _____.

Q.2 (a) Discuss the factors important for industrial development. (15)

OR

(b) Explain the concept of spatial interaction. (15)

Q. 3 (a) Explain the various types of tourism. (15)

OR

(b) Write positive and negative impacts of tourism. (15)

Q.4 (a) Discuss environmental movements in Maharashtra. (15)

OR

(b) Write a note on Environmental Impact Assessment. (15)

Q.5 (a) Discuss in detail the non degradable waste and explain the measures to manage it. (15)

OR

(b) Write a note on impact of industrial waste on environment. (15)

प्र. १ (अ) दिलेल्या मुंबईच्या नकाशा आराखड्यात खालील घटक दाखवा व नावे द्या. (५)

- अ) मुंबईमधील प्रदूषित नदी
ब) मनोरीची खाडी
क) वांद्रे-वरळी सागरी मार्ग
ड) ख्रिश्चन धर्मियांचे धार्मिक ठिकाण
इ) पवई तलाव

(ब) दिलेल्या कोकणच्या नकाशा आराखड्यात खालील घटक दाखवा व नावे द्या. (५)

- अ) रत्नागिरी जिल्ह्यातील धार्मिक स्थळ
ब) ठाणे जिल्ह्यातील नदी.
क) भोर घाट
ड) रत्नागिरी जिल्ह्यातील एमआयडीसी
इ) रायगड जिल्ह्यातील थंड हवेचे ठिकाण

(क) रिकाम्या जागा भरा. (५)

(अ) _____ हे वाहतुकीचे सर्वात जलद साधन आहे.

(ब) निसर्ग सौंदर्याची ठिकाणे पाहण्याला _____ प्रकारचे पर्यटन म्हणतात.

(क) ई-कचऱ्यात _____ वस्तूंचा समावेश असतो.

(ड) _____ पर्यावरणीय समस्येमुळे ताज महालाचे मोठे नुकसान झाले आहे.

(इ) _____ येथे १९८४ साली सुरू झालेल्या औष्णिक प्रकल्पाला विरोध करण्यात आला.

प्र. २ (अ) औद्योगिक विकासाकरिता आवश्यक घटकांवर चर्चा करा. (१५)

किंवा

(ब) क्षेत्रीय सहसंबंधाची संकल्पना स्पष्ट करा. (१५)

प्र. ३ (अ) पर्यटनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

(ब) पर्यटनाचे सकारात्मक व नाकारात्मक परिणाम लिहा. (१५)

प्र. ४ (अ) महाराष्ट्रातील पर्यावरणीय चळवळीवर चर्चा करा. (१५)

किंवा

(ब) पर्यावरणीय परिणाम परीक्षणवर टीप लिहा. (१५)

प्र. ५ (अ) अविघटनशील कचऱ्यावर सविस्तर चर्चा करा व त्याच्या व्यवस्थापनाचे उपाय सुचवा. (१५)

किंवा

(ब) औद्योगिक कचऱ्याच्या पर्यावरणावरील परिणामांवर टीप लिहा. (१५)